אי לא שרית ליה אתי לכבויי, א"ר יהודה בן שילא א"ר אסי א"ר יוחנן *הלכה כר' יהודה בן לקיש במת: אין ניאותין הימנו לפי שאינו מן המוכן: תנו רבנן *[ג]מותר השמן שבנר ושבקערה אסור ורבי שמעון מתיר: **מתני'** *מטלטלין נר חדש אבל לא ישן רבי שמעון אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת: **גמ'** *ת"ר מטלטלין נר חדש אבל לא ישן דברי רבי יהודה, ר"מ אומר [ד]כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו *בשבת ר' שמעון אומר חוץ מן הנר הדולק בשבת, כבתה מותר לטלטלה, אבל כוס וקערה ועששית לא יזיזם ממקומם ור' אליעזר בר' שמעון אומר מסתפק מן הנר הכבה ומן השמן המטפטף ואפי' בשעה שהנר דולק אמר אביי: רבי אליעזר ברבי שמעון סבר לה כאבוה בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה כאבוה בחדא דלית ליה מוקצה ופליג עליה בחדא דאילו אבוה סבר כבה אין, לא כבה לא, ואיהו סבר אע"ג דלא כבה, אבל כוס וקערה ועששית לא יזיזם ממקומם, מאי שנא הני? אמר עולא סיפא אתאן לר' יהודה, מתקיף לה מר זוטרא אי הכי מאי "אבל"? אלא אמר מר זוטרא לעולם רבי שמעון וכי קשרי רבי שמעון בנר זוטא דדעתיה עלויה אבל הני דנפישי לא, והתניא מותר השמן שבנר ושבקערה אסור ורבי שמעון מתיר? התם קערה דומיא דנר הכא קערה דומיא דכוס. א"ר זירא פמוט שהדליקו בו בשבת לדברי המתיר אסור, לדברי האוסר מותר, למימרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס אית ליה, מוקצה מחמת איסור לית ליה והתניא *ר' יהודה אומר כל הנרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו *בשבת אלא אי איתמר הכי איתמר א"ר זירא פמוט שהדליקו עליו בשבת ד"ה אסור, לא הדליקו עליו ד"ה מותר: אמר *רב יהודה א"ר מטה שיחדה למעות אסור לטלטלה מיתיבי' רב נחמן בר יצחק מטלטלין נר חדש אבל לא ישן

ומה

ר דל' קה

אינו מאוס

ישן

ויא"כ כבה

אפ"ו כבה

ראב"ש

רש"י

קשה

דמתיר

של מתכת

דמ"ד מתיר נר ישן משום נר שהדליקו באותו שבת

ר"י נר ישן

דהוי מתכת

באותה

א

אע"פ שלא הניח מעותם

(שאין חשוב דאת' לכבויי)

אי לא שרית ליה וכו'. אבל במוטל לחמה לא שרי: **מתני' מטלטלין נר חדש.** שאינו מאוס וחזי לאשתמושי(א) להדיא שלא דלק בו נר מעולם: **אבל לא ישן.** דמוקצה מחמת מיאוס הוא: **גמ' חוץ מן הנר שהדליקו.** ואף על גב שכבה אסור דאית ליה לרבי מאיר מוקצה מחמת איסור ולית ליה מוקצה מחמת מיאוס: **חוץ מן הנר הדולק בשבת.** בעוד שהוא דולק אסור שמא יכבה הנר: **עששית.** כוס גדול של זכוכית שקורין לנפ"א: **לא יזיזם ממקומן.** ואפי' כבה הנר ולקמן מפרש טעמא: **מן הנר הכבה.** דכיון דכבה והולך לא מחייב תו משום מכבה: **כבה אין לא כבה לא.** דלא שמעינן ליה לרבי שמעון דשרי במתני' אלא מותר שמן שבנר ושבקערה דמשמע לאחר שכבה: **מאי אבל.** מדקאמר "אבל" מכלל דבנר מותר: **בזוטא.** דדעתי' עליה מבע"י סבר שיכלה השמן מהר ולהשתמש בנר לכשיכבה: **אבל הני.** לא אסיק אדעתיה שיכבו כל היום: **ור' שמעון מתיר.** וקערה נפישא, קשיא קערה אקערה: **דומיא דנר.** קתני לה דזוטרא: **פמוט.** מנורה של מתכת ואינה מאוסה: **לדברי המתיר.** ר' מאיר המתיר בנר ישן: **אוסר.** בהאי דמוקצה מחמת איסור כדקתני לעיל חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת: **לדברי האוסר.** רבי יהודה האוסר בנר ישן של חרס התם הוא דמאיס אבל הכא שרי ולית ליה מוקצה מחמת איסור: **נר של מתכת.** לא מאיס כגון של נחשת דלא בלע: **שיחדה למעות.** מיתסרא בהזמנה בעלמא ואע"פ שלא הניח עליה מעולם: **מטלטלין נר חדש.** והא רבי יהודה קאמר לה דאית ליה מוקצה אלמא לא מיתסר בהזמנה מדקאמר אבל לא ישן ולא קתני אבל לא המיוחד לכך:

הניח

רב הכא טלטול מן הצד הא תנן בפ' נוטל (לקמן קמב:) מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות ואבן שעל פי החבית מטה על צדה וכו' ומוקי לה רב התם בשוכח אבל במניח נעשה בסיס לדבר האסור והכא (ב)(חשיב) בשוכח מדשרי שמואל וכל דבר שדעתו ליטלו בשבת ולא להניחו כל השבת *אפילו מניח חשיב כשוכח כי ההיא דמנער את הכיסוי והם נופלות אע"פ שבמתכוין כיסה בדבר שאינו ניטל ואפי' רבנן דרבי אלעזר בן תדאי שרו בכי האי גוונא דהכא דהא שרו פגה שהטמינה בתבן וחררה שהטמינה בגחלים אם מגולה מקצתה ובמכוסה כולה פליגי דרבי אלעזר שרי אפי' מכוסה כולה דתוחב בכוש או בכרכר ואומר ר"י די"ש לחלק *דהכא עיקר הטלטול לצורך מת ולא דמי לכל הנהו שעושה עיקר הטלטול לצורך כר וחבית ולא לצורך מעות ואבן *ולהכי לא מייתי הכא פלוגתא דר' אלעזר בן תדאי ורבנן וע"ק לר"י דאפי' בטלטול דמת שיש לאסור יותר משאר טלטול מן הצד כדפי' שרי שמואל ובסוף במה טומנין (לקמן דף נ:) אמר שמואל האי סכינא דביני אורבי דלא ושלפה והדר דלא שרי ואי לא אסיר ופירש בקונט' לקמן דאסור משום טלטול מן הצד וכן קשה דרב הונא אמר התם האי סליקוסתא דלא ושלפה והדר דלא שרי ואי לאו אסור א"כ אסר טלטול מן הצד ובסוף חולין אמרי בי רב טלטול מן הצד לא שמיה טלטול ואמרי בי רב הייט רב הונא כמו שמפרש ר"ת בספ"ק דסנהדרין*(דף יז: ושם) ונראה לר"י דרב הונא ושמואל לא אסרי התם משום טלטול מן הצד אלא משום שמסיר עפר ומרחיב הגומא ואיידי דאיירי לעיל מיניה בגומא נקטה ומותיב מהטומן לפת וצנונות דהתם לפת וצנונות לאו דלא ושלפה ולהכי חשיב הש"ס תיובתא ור"ה ושמואל *הוו ידעי לה למתני' היא בסדר זרעים אלא דדחקי לאוקמה בדלא ושלפה והש"ס לא ניחא ליה לאוקמה הכי ועומדת בתיובתא:

***מתוך** שאדם בהול על מתו אי לא שרית לי' אתי לכבויי. ואע"ג דגבי ממון אמרינן *איפכא אי שרית ליה אתי לכבויי הייט משום שאין מצטער על ממונו כמו על מתו ואי שרית ליה מתוך שיהא טרוד להציל ישכח שהיום שבת ויבא לכבות בשוגג אבל על מתו מצטער ביותר ואי לא שרית ליה אתי לכבויי במזיד: **שבנר** ושבקערה אסור ור' שמעון מתיר. ואחר השבת מותר אפי' לר' יהודה וה"נ תניא לקמן גבי נויי סוכה אסור להסתפק מהן עד מוצאי י"ט האחרון אבל בתר הכי שרי וקשה לר"י דמ"ש מנר חנוכה דתניא *כבה ליל ראשון מוסיף עליו בליל ב' ומדליק בו כבה ליל ח' עושה לו מדורה בפני עצמו מפני שהוקצה למצותו ואומר ר"י דנר חנוכה עיקרו לא להנאתו בא אלא לפרסומי ניסא ומשום חביבותא דנס אינו מצפה שיכבה אלא מקצה לגמרי למצוה אבל נר שבת להנאתו בא יושב ומצפה שיכבה ולכך מותר וא"ת ומ"ש נר שכבה דאסור לטלטל לר' יהודה מסוכה רעועה דעלמא דמהני בה תנאי כדאמר לקמן בשמעתין ואם התנה עליה הכל לפי תנאו ומוקי לה במסכת ביצה (דף ל:) בסוכה דעלמא ורעועה דאתמול דעתיה עילויה שתפול ונר נמי דעתיה עילויה שיכבה ואמאי אין מועיל תנאי להסתפק ממותר השמן ולר"ש נמי יועיל תנאי להסתפק מן השמן המטפטף בשעה שהנר דולק וי"ל דהתם סוכה דעלמא היתה עשויה מזמן גדול ועתה ביה"ש אינו בודל ממנה ויושב ומצפה מתי תפול אבל נר עיקר הקצאתו הוא ביה"ש ודחייה בידי' לצורך שבת וחמיר טפי ולא מהני ביה תנאי*: **לדברי** המתיר אסור. פי' בקונטרס לדברי ר' מאיר וא"ת מאי קמ"ל הא בהדיא קאסר ר' מאיר נר שהדליקו בה באותו שבת וי"ל דה"א ה"מ בנר של חרס דאית ביה תרתי מוקצה מחמת מיאוס ומחמת איסור קמ"ל דאפי' בשל מתכת דלא מאיס ולית ביה אלא מוקצה מחמת איסור אסר ר' מאיר ואין נראה לר"ת דלפי זה הא דמסיק דברי הכל אסור לא הוי אלא ר' מאיר ור' יהודה דקאי עלייהו ולא ר"ש ומפרש וכן פר"ח לדברי המתיר הייט ר' שמעון אסר כאן בפמוט דהא פמוט גדול הוא ככוס וקערה ועששית כמו פמוטות של בית ר' דשילהי כל כתבי (לקמן קכא:) לדברי האוסר הייט ר' מאיר ור' יהודה דאסרי בנר חרס שהדליקו בו באותו שבת וה"מ בנר של חרס דאיכא תרתי מוקצה מחמת מיאוס ומחמת איסור אבל בנר מתכת שרו ומסיק דאפי' בשל מתכת אסר ר' מאיר וה"נ אמרי' בפ"ק דחולין (דף טו.) ע"כ לא שרי רבי מאיר אלא במבשל דראוי לכוס אבל בשוחט לא*: **מטה** שיחדה למעות אסור לטלטלה. נראה דאפי' לצורך גופה או לצורך מקומה אסור דכיון שיחדה למעות שוב אין עושין ממנה שום תשמיש *והויא כחצוצרות דאסור לטלטלה לרבי יהודה אפילו לצורך גופה ומקומה ולרבי שמעון לא אסור שום מוקצה לצורך גופו ומקומו אלא מוקצה מחמת חסרון כיס:

ומה

מח א מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה כא סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שיא סעיף א:

מט ב מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה יב ופרק כו הלכה יד סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן רסה סעיף ג וסימן רעט סעיף א:

נ ג מיי' פכ"ה מהלכות שבת הלכה י"ח טוש"ע או"ח סימן רעט סעיף א:

וא"ש דהכא שרי טפי ככר או תינוק מטלטול מן הצד ובפ' נוטל (דף קמב:) אמר לא אמרו ככר או תינוק אלא למת בלבד ואסרינן לכ"ע ע"י ככר או תינוק שאר דברים שלא במת אע"ג דשרי טלטול מן הצד למת [ת"י]

בתוד"ה אלא

שייך לעמוד שקודם

[לקמן קיז:]

[בש"ס לא נמצא מקומו אלא בשאלתות פ' וישלח הביאו הרא"ש פרק במה מדליקין רס"ט ובטור וב"י סימן תרעו]

[דבור זה שייך לעיל במשנה]

[לקמן מו: ביצה ל:]

חולין יד:

תוספתא שבת פ"ד

י"ג באותה שבת

חולין טו. ככ"י באותה שבת

[לסמ"ש תוס' יבמות קח: ד"ה אמר וכו' מוכח דהוי' גרסתי' הכא רב הונא ע"ש]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מטלטלין וכו' לאישתמושי ביה להדיא: (ב) תוס' ד"ה דכ"ע טלטול וכו' אבל במניח נעשה בסיס לדבר האסור והכא חשיב כשוכח מדשרי שמואל דאפילו מניח דבר שדעתו ליטלו בשבת ולא להניחו כל השבת חשוב כשוכח כי ההיא דמנער:

ורשב"א מפי' דהכא חשיב טפי לפי שהוא בסיס לדבר האסור [ת"י]

ורשב"א מפרש דאפילו למאי דס"ד אתי ההיא דחולין שפיר דבמוקצה מחמת איסור

נושא
טלטול נר
1. מוקצה מחמת מיאום
2. " " איסור

מבנה
"קערה" - דגון
השוני בין ב' המקורות
הסברים לסיפא
"אבל כוס קערה..."

נושא/מבנה
שלבים להבין דברי ר' זירא
בדין פמוט (מנורה של מתכת)
שהדליקו בו באותה שבת

נושא/מבנה
שלבים להבין דבריו של
ר' יהודה אומר רב בדין
מטה
שיחדה
למעות

רבינו חננאל

[אי לא] שרית ליה לטלטולי אתי לכבויי ולמעבד איסורא דאורייי' א"ר יהודה בר שילא א"ר אסי א"ר יוחנן הלכה כר' יהודה בן לקיש במת: ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן: ת"ר מותר השמן שבנר ושבקערה אסור להסתפק ממנו. ור"ש מתיר (מטלטלין נר חדש אבל לא ישן) אע"ג דקיי"ל דהלכתא כר' שמעון בכולה שבת בהא לית הלכתא כוותיה. דתנא דידן קתני דברי ר' יהודה סתמא במתניתין [מטלטלין נר חדש אבל לא ישן]. ובברייתא מפרש דברי ר' יהודה מטלטלין נר חדש אבל לא ישן. ר' מאיר [אומר] כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בה באותה שבת. נמצא ר' מאיר ור' יהודה שניהן אוסרין בנר שהדליקו בו באותה שבת. ור"ש מתיר ואין הלכתא כוותיה. דהוא יחיד במקום רבים ואע"פ דא"ר יוחנן אנו אין לנו אלא בנר כר' שמעון [לר' שמעון] אמרו וליה [לר'] יוחנן לא סבירא ליה טעמא דר"ש. ואפילו ר"ש לא שרי לטלטולי בשבת בנר שכבה אלא בנר קטן דכיון דהוא נר קטן ושמנו מעט דעתו עליו מאתמול לכשיכבה יטלטלנו ואינו מוקצה. אבל נר גדול כגון כוס וקערה ועששית שיתכן שידליקו היום כולו לא אמרינן דחשיב עלייהו מאתמול לכשיכבו יטלטלם. אלא אמרינן ודאי כיון דגדולים הן נתייאשו מלטלטלן ומוקצין הן. לפיכך קתני סיפא אבל כוס וקערה ועששית לא יזיזם ממקומן וכן כיוצא בהן. פעמים שיש קערה ועששית קטנה דומיא דנר קטן ודינם כדין נר קטן ופעמים שיש נר גדול דומיא דקערה ועששית ודינו כדינם. והא דא"ר אלעזר [בר"ש] מסתפק אדם מנר הכבה ומשמן המטפטף אע"פ שהנר דולק*) א"ר זירא פמוט שהדליקו עליו לדברי המתיר בנר אסר בפמוט. כלומר לר' שמעון דמתיר בנר קטן בפמוט שהוא גדול אוסר. ולדברי ר' מאיר ור' יהודה שאוסרין בנר של חרש מפני שהוא מטונף. והוא צאו כלי. ולפיכך הוקצהו' מאתמול בפמוט שהוא של מתכת ואינו מטונף מתיר: ירושל' נר מאוס. פמוט אינו מאוס. תני נר המונח על הדלת פותח ונועל בשבת ובלבד שלא יתכוין לכבות. רב ושמואל פוטרין לה בשוכח ומקללין למאן דעבד כן [יכרת] ה' לאיש אשר יעשנה וגו'. ואקשי' ולר' יהודה מוקצה מחמת מיאוס אית ליה מוקצה מחמת איסור שהדליקו בה באותה שבת לא. והתניא ר' יהודה אומר כל הנרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בה באותה שבת. ואסיקנ' הכי לדברי

*) עי' ברשב"א וברמב"ן

דהתם אפי' ר"ש מודי' אף על גב דשרי בנתנבלה בשבת התם אינו מעלה על לבו שימחטנה שום אדם בשבת והוי כמו די"ש במינו במחובר דפרש"י דביצה [דף כד:] דאפילו ר"ש אסר בגרוגרות וצימוקין מדלא נקטן מאתמול אקצינהו [תוספות ישנים]

רב נסים גאון

אמר ר' זירא פמוט שהדליקו עליו באותה שבת לדברי המתיר אוסר לדברי האוסר מתיר פמוט מין מנורה ויש לה קנה אחד ובמנחות בפרק הקומץ את המנחה (דף כח) כשאמרו על דרך קושיא ואימא נמי באגא

גליון הש"ס **תוס'** ד"ה דכ"ע כו' אפילו מניח חשיב כשוכח כי ההיא דמנער. עי' לקמן דף נא ע"א תוס' ד"ה או שטמן: **בא"ד** דהכא עיקר. עי' לעיל דף לט ע"א תוס' ד"ה מפני שמזיז: **בא"ד** הוו ידעי לה דמתני' היא. עי' מנחות דף ט ע"א תוס' ד"ה חסר הלוג. ומו"ק דף ה ע"א תוס' ד"ה לאתויי: **תוס'** ד"ה מטה שיחדה כו' והויא כחצוצרות. לעיל דף לו ע"א: